

FERDÍTÉSEK

Egerek, madarak, cserepek

Nagyon jólesik, amikor nyelvhelyességi sorozatunkkal kapcsolatban olvasói visszajelzéseket kapok, leggyakrabban a hasonló értelmű, de eltérő megfogalmazású szólások kapcsán. Most két érdekes szólásvariánssal, illetve egy meglepetésnek szánt harmadikkal kedveskednék a nyelvek rejtelseibe szívesen be-bekukkantóknak.

Az aránylag gyakran használt „Bagoly mondja verébnek, nagyfejű” szólásunk magyarázatra egyáltalán nem szorul, hisz egy általánosnak mondható emberi gyarlóságunkat írja körül, hasonlóan a „Más szemében a szálkát is megleli, magáéban a gerendát feledi”-hez. Ilyenek vagyunk, tisztelet a nagyon-nagyon keveseknek, akik először saját hibáikat veszik észre, és igyekeznek javítani is rajtuk, csak aztán fognak bele a mások bírálgatásába. S habár épp az imént derült ki, hogy nekünk két szólásunk is létezik erre, egyiket se „ferdítsük át” románra. Az ő idevágó változatuk ugyanis a „Râde ciob de oală spartă”, azaz nevet a cserépdarab az eltört edényen.

A másik szólás az elszegényedésre vonatkozik. „Szegény, mint a templom egere” – mondjuk mi, mivel a templomban semmiféle táplálkozási, tehát túlélési lehetőséget nem talál az egér. A tönkrement román viszont azt mondja, hogy „Am ajuns la sapă de lemn”, tehát oda jutott, hogy már egy erős vasásóra sem futja, fából tákolt szerszámmal kell kínlódnia,

hogy valami kis termést kicsikarjon a földcséjéből. Tehát hiába is emlegetnénk a templom egerét románul, akinek mondjuk, nem értené, hová akarunk kilyukadni. (Bocsánat, elérni, mert az előbbi szófordulatot se használják, mondván: „unde vrem să ne găurim”, maradjunk az unde vom ajunge formánál.)

Végül a bónusznak is mondható meglepetés, amiről a sorozat elején már volt szó, de egy kicsit bővítenék rajta. Ha jól emlékszem, az első ferdítgetési darabok közt hívtam fel a figyelmet a találkozáskor feltett „Ce faci?” kérdésre adandó válaszra, a „Mulțumesc, bine” vagy „Mulțumesc, nu chiar așa de bine” lehetséges változatokra, vagyis nem az érdeklő az ismerősömet, hogy épp mit csinálok, hanem az, hogy érzem magam. Barátok közt divattá vált újabban a „Ce faci?”-ra úgy válaszolni, hogy „De cap”. Ez a fordulat a beígért meglepetés, ugyanis a „face de cap” tökéletesen fedi a mi nyelvünk „teszi az eszét” vagy „csinálja az eszét” fordulatát. Azaz: tesz, amit éppen akar, ami jólesik, sőt hülyéskedik és viccelődik is, ha a kedve úgy tartja. Vagyis a meglepetés, hogy az eddigi sok ferdítgetéstől óvó figyelmeztetés helyett ezúttal szabad a vásár! Csak épp ez utóbbit ne fordítsuk, mert ha a „e liber târgul”-t vágjuk oda, összezavarjuk az öntörvényű magatartás gyönyörűségét kifejező, tökéletesen egyforma megfélelést.

Molnár Judit